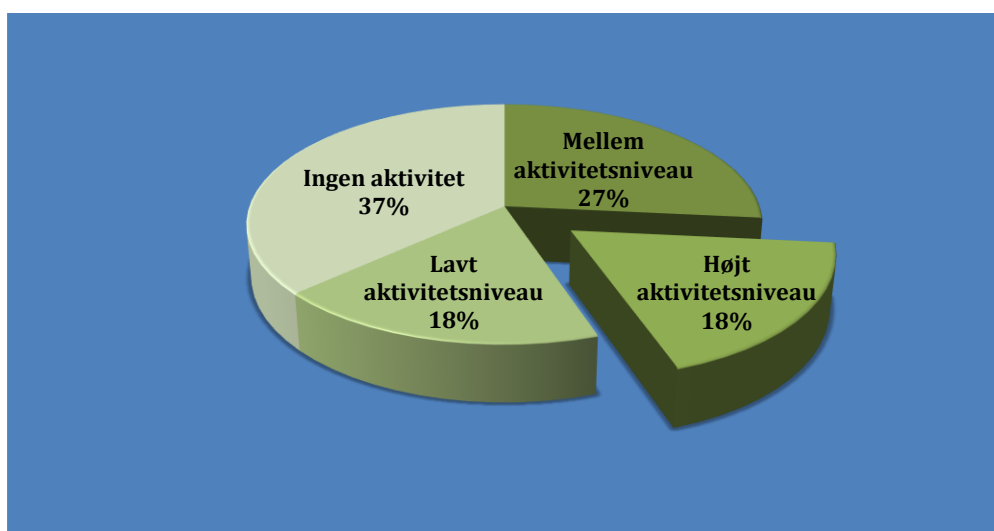

Afdækning af kommunernes aktiviteter i forhold til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder

Indholdsfortegnelse

1. Indledning/baggrund	3
2. Sammenfatning	3
Motivation for at iværksætte aktiviteter	3
Fokus i aktiviteterne	4
Type aktiviteter	4
Målbarhed af aktiviteter	5
Organisering af aktiviteter	5
3. Beskrivelse af undersøgelsesmetode	6
4. Kvantitative resultater	7
5. Kvalitative resultater	11
Region Hovedstaden	12
Region Sjælland	15
Region Syddanmark	17
Region Midtjylland	20
Region Nordjylland	24
6. Ideer til det videre arbejde	26
7. Bilag	28

1. Indledning/baggrund

I forbindelse med opstart af Energisparesekretariatet for energibesparelser i erhvervslivet er Energistyrelsen i gang med at afdække snitflader og interessenter i forhold til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder.

Energistyrelsen har i denne forbindelse bedt Det Økologiske Råd om at afdække hvilke og hvor mange aktiviteter kommunerne har i forhold til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder.

Rapporten beskriver undersøgelsesmetoden, undersøgelsens resultater og giver til slut nogle ideer til, hvilke aktiviteter eller tiltag, som det nye Energisparesekretariat kunne iværksætte til at understøtte realiseringen af energibesparelser i erhvervsvirksomheder.

2. Sammenfatning

Af landets 98 kommuner har 62 kommuner energispareaktiviteter, der retter sig mod erhvervslivet, men der er store forskelle på, hvilke og hvor mange aktiviteter, der gennemføres.

Det er positivt, at så mange kommuner har fokus på energieffektivisering i erhvervsvirksomhederne og over halvdelen af de kommuner, der har aktiviteter, forventer stigende aktivitetsniveau fremover.

Vi har på baggrund af de gennemførte telefoninterviews kategoriseret kommunerne i høj aktivitet, mellem aktivitet eller lav/ingen aktivitet. Denne kategorisering skal ses som en hjælp til Energistyrelsen i forbindelse med det videre arbejde i Energisparesekretariatet og ikke som en "gabestok".

Af de 98 kommuner har 18 kommuner et højt aktivitetsniveau, 26 har et mellem aktivitetsniveau og 54 har ingen/lavt aktivitetsniveau. Aktivitetsniveauet er højest i hovedstadsområdet og de store kommuner.

I det følgende skitseres de væsentligste hovedtræk af undersøgelsens resultater. Rapportens konklusioner må dog tages med det forbehold, at der er tale om en mundtlig interviewundersøgelse, hvor der fx kan være forhold, som ikke er blevet talt om i interviewene, eller der kan være formuleringer, der er blevet misforstået.

Motivation for at iværksætte aktiviteter

Klima- /energimålsætninger er den drivende motivation for størstedelen af de kommuner, som har aktivitet på området. Målsætningerne giver politisk mandat til arbejdet.

Ofte har kommunerne mere fokus på energieffektivisering af egen drift og bygninger eller i private boliger, da de oplever, at det ikke er noget erhvervsvirksomhederne efterspørger. Der kan dog spores en tendens til, at fokus gradvis flyttes fra energibesparelser i egne bygninger, til husejerne i kommunen og derefter

erhvervsvirksomhederne. Flere kommuner har erkendt, at det er nødvendigt at fokusere mere på erhvervsvirksomheder, hvis de kommunale klimamål skal nås. Erhvervsvirksomhederne står typisk for mellem 30 og 60% af CO₂-udledningen i den enkelte kommune.

I Region Syddanmark og Region Midtjylland bliver vækstdagsordenen også ofte fremhævet som en vigtig motivationsfaktor for at igangsætte og drive aktiviteter.

Fokus i aktiviteterne

Det varierer en del, hvor bredt kommunerne fokuserer i deres indsats. Nogle kommuner beskriver, at deres aktiviteter i princippet er rettet mod samtlige virksomheder i kommunen. Andre kommuner vurderer, at de får mere ud af en snæver målrettet indsats mod en lille gruppe virksomheder, frem for at skyde med spredehagl.

De kommuner som skeler til størrelsen af virksomheder, har generelt mest fokus på små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), fordi de vurderer, at de store virksomheder allerede er godt i gang på egen hånd eller samarbejder med energiselskaberne. Derfor vurderer disse kommuner, at der er mest grund til at hjælpe SMV'erne i gang med energieffektiviseringer. En del af de mindre kommuner har meget få store virksomheder – deraf følger også et naturligt fokus på SMV'erne.

Det er gennemgående, at de brancher, kommunerne vælger at fokusere på, afhænger af kommunens generelle erhvervsbillede. Fx har landdistriktskommuner ofte meget fokus på landbrugsvirksomheder osv.

Type aktiviteter

En del kommuner har arbejdet med "grønne butikker", "grønne kontorer" mm men har stoppet det igen grundet manglende tilslutning fra erhvervslivet eller manglende kommunale ressourcer. Det vurderes generelt af kommunerne som en administrationstung ordning og en ordning, hvor det er vanskeligt at udarbejde objektive kriterier, virksomhederne skal leve op til.

En del af de kommuner, som på nuværende tidspunkt (ca. 15) har en grøn virksomhedsordning, forventer ikke at videreføre den. Grøn virksomhed som koncept er tilsyneladende mest udbredt i Region Syddanmark, hvor den findes i flere forskellige udgaver – Grøn Butik, Grønne kontorer, Klimakomet og Zerobutik.

Omtrent en tredjedel af landets kommuner (eller ca. halvdelen af de aktive kommuner) bruger de lovpligtige miljøtilsyn som afsæt til at få erhvervsvirksomhederne til at interessere sig for energieffektivisering. Hos mange kommuner er dette den eneste aktivitet, kommunen har på området. I forbindelse med miljøtilsyn har cirka 13 kommuner tilbudt om, at virksomheden kan få energiscreening/energirådgivning udført af energiselskab eller privat rådgiver.

Flere kommuner har planer om at lade energieffektiviseringer indgå som en del af deres miljøtilsyn i fremtiden, men er i tvivl om, hvordan de i praksis skal gribe opgaven an. Det er en type aktivitet, som er mest udbredt i Region Hovedstaden, hvor det er

næsten halvdelen af kommunerne, som benytter sig af denne metode. Anderledes ser det ud for Region Sjælland og Region Nordjylland, hvor mindre end en fjerdedel af kommunerne har gjort energieffektiviseringer til en del af miljøtilsynet.

Der er meget forskellige holdninger blandt de interviewede til, hvorvidt energieffektivisering hører ind under miljøtilsyn eller ej. Dels mener nogle, at det kræver viden, som de nuværende tilsynsfolk ikke har, dels mener nogle, at det ikke ligger inden for det arbejdsområde, miljøtilsyn skal dække jf. bekendtgørelsen. Andre igen påpeger, at det er svært for kommunerne at presse indsatser igennem, så længe kommunerne ikke har myndighed på området.

Ud over miljøtilsyn gennemfører de mest aktive af kommunerne også ofte mere kampagnerettede aktiviteter. De mest typiske former for kampagner er tilbud om energirådgivning / energiscreening, formidlingsaktiviteter (fx informationsmøder) og etablering af erfa-netværk. I Region Sjælland er symbiose-dannelse også et højt prioriteret aktivitetsområde.

Målbarhed af aktiviteter

De færreste kommuner måler på - eller i øvrigt evaluerer - indsatserne. Det må dog siges, at aktiviteterne er forholdsvis nye for de fleste kommuner eller indgår i kommende klimaplaner. De har således ikke så megen erfaring endnu med erhvervsaktiviteterne, eller de har ikke løbet så længe, at det giver mening at evaluere. I forbindelse med Carbon20 projektet (afsluttet projekt under Gate 21) målte man hvilken reduktion af CO₂-udledningen, der blev opnået.

Århus Kommune skiller sig ud fra de øvrige, ved at de laver systematisk effektopgørelse og evaluering på alle deres tiltag. Derudover laver kommunen tilbagebetalingsanalyser og gennemfører landsdækkende benchmarking.

Organisering af aktiviteter

26 af kommunerne har svaret, at aktiviteterne er helt eller delvist placeret i et erhvervsnetværk fx et erhvervsråd. Stort set alle landets kommuner har et erhvervsråd, men det er under en tredjedel som samarbejder med dem om energieffektiviseringer eller klima- og energiområdet generelt.

Mange kommuner, især i Region Syddanmark, har lagt større eller mindre dele af deres aktiviteter ud i relevante netværk eller deltager i samarbejdsnetværk. I forbindelse med interviewene er disse netværk fundet de primære:

- Gate 21 i Region Hovedstaden,
- STEPS Erhverv og symbiosenetværk i Region Sjælland,
- Miljøforum Fyn og Greenet i Region Syddanmark.
- Borgmesterpagten og Miljøforum Midtjylland i Region Midtjylland
- NBE NordDanmark i Region Nordjylland

Derudover er Strategisk Energiplanlægning og KL's energinetværk også vigtige samarbejdsfora. Kommunerne samarbejder desuden ofte med deres nabokommuner på en mere eller mindre formaliseret måde.

Af konkrete samarbejdsprojekter på boligområdet, er de mest gennemgående; BedreBolig-ordningen og Energitjenestens "For enden af vejen møder".

Mange kommuner arbejder i øvrigt tæt sammen med energiselskaber, og har ofte – især i Region Nordjylland - en klar arbejdsdeling med det lokale energiselskab.

3. Beskrivelse af undersøgelsesmetode

Undersøgelsen er gennemført som telefoninterview¹ jf. interviewskemaet i bilag 1., idet den skulle gennemføres på kort tid. Der er i perioden 27. november 2014 - 9. januar 2015 gennemført interviews med samtlige danske kommuner. Svarprocenten på undersøgelsen er således 100 %.

Selve interviewet tog mellem 15 og 30 minutter, men det var ofte vanskeligt at spore i kommunen, hvem der kender til, om kommunen har aktiviteter i forhold til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder og i givet fald hvilke. Aktiviteterne i forhold til energibesparelser i erhvervsvirksomheder er forankret forskellige steder i de kommunale organisationer. Der skulle ofte tales med flere personer, før der blev fundet en person, der havde overblikket eller synes, at de kunne udtale sig på kommunens vegne.

I de fleste tilfælde var hjælpsomheden meget stor, og der blev fortalt beredvilligt om kommunens aktiviteter. Dette gjaldt særligt kommuner, hvor der var flere aktiviteter i forhold til erhvervsvirksomheder. Rapportens konklusioner må dog tages med det forbehold, at der er tale om en mundtlig interviewundersøgelse, hvor der fx kan være forhold, som ikke er blevet talt om i interviewene, eller der kan være formuleringer, der er blevet misforstået.

En række af de stillede spørgsmål var nemme at få kvantificeret, men en del spørgsmål kunne kommunerne ikke svare specifikt på fx hvis aktiviteterne var meget nye eller med i kommende planer. Vi har derfor delt rapporteringen i en kvantitativ del og en kvalitativ del, hvor sidstnævnte del er baseret på de indtryk og udsagn, som blev givet under samtalerne.

I forlængelse af interviewene har vi givet kommunerne en samlet vurdering af deres aktivitet i forhold til at opnå energibesparelser i erhverv:

- Høj
- Mellem
- Lav/ingen

---

¹ Enkelte kommuner har valgt at svare skriftligt på spørgsmålene i interviewguiden

Denne kategorisering skal ses som en hjælp til Energistyrelsen i forbindelse med det videre arbejde i Energisparesekretariatet og ikke som en "gabestok".

I forbindelse med indplaceringen i ovennævnte kategorier har vi anvendt følgende kriterier:

- Høj: Kommunen arbejder målrettet med at få erhvervsvirksomhederne til at energieffektivisere og gennemfører flere forskellige typer initiativer
- Mellem: Kommunen arbejder systematisk med udvalgte aktiviteter fx drøfter energieffektivisering eller tilbyder energiscreening i forbindelse med miljøtilsyn
- Lav/ingen: Kommunen har ingen eller kun sporadiske aktiviteter i forhold til energieffektivisering i erhvervsvirksomhederne

4. Kvantitative resultater

Den kvantitative analyse omfatter spørgsmålene:

- a. Antal kommuner med energieffektiviseringsaktiviteter ift. erhvervsvirksomheder
- b. Hvor er disse aktiviteter placeret?
- c. Hvem udfører disse aktiviteter?
- d. Hvilken type aktiviteter gennemføres?
- e. Hvordan vurderes det fremtidige aktivitetsniveau for disse aktiviteter?

Resultaterne af den kvantitative analyse fremgår af nedenstående tabeller.

Tabel 5.1: Samlet vurdering af kommuners energispareindsats ift. erhverv

Aktivitetsniveau / % af kommuner i region (Antal)	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt
Højt	10 (35%)	3 (18%)	3 (14%)	2 (11%)	0 (0%)	18 (18%)
Mellem	2 (7%)	5 (29%)	7 (32%)	5 (26%)	7 (64%)	26 (27%)
Lavt	7 (24%)	1 (6%)	6 (27%)	4 (21%)	0 (0%)	18 (18%)
Ingen	10 (34%)	8 (47%)	6 (27%)	8 (42%)	4 (36%)	36 (37%)
Antal kommuner i alt	29	17	22	19	11	98 (100%)

Anm.: I alt har 62 kommuner aktiviteter og 36 kommuner har ingen aktiviteter.

Af tabel 5.1 fremgår det, at særligt i Region Hovedstaden er der mange kommuner med et højt aktivitetsniveau, hvorimod der ikke er kommuner med højt aktivitetsniveau i Region Nordjylland. Derimod er Region Nordjylland den region, som har den største andel af aktive kommuner i alt (64%). Aktive kommuner skal her forstås som kommuner med højt eller mellem aktivitetsniveau.

Tabel 5.2: *Hvor er disse placeret?*

Placering / Antal	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt
I kommunen	17	9	9	9	6	50
I erhvervsnetværk	4	3	14	2	3	26
Andet	0	3	1	0	2	6
Ingen aktivitet/ikke besvaret	10	8	6	8	4	36

Anm.: Resultat for kommuner med aktivitet (i alt 62), fordelt således: Hovedstaden 19 ud af 29 kommuner. Region Sjælland 9 ud af 17 kommuner. Region Syddanmark 16 ud af 22 kommuner. Region Midtjylland 11 ud af 19 kommuner. Region Nordjylland 7 ud af 11 kommuner. Da flere kommuner har aktivitet i både kommunen og erhvervsnetværk eller i alle tre kategorier summer i alt ikke til 62.

Af tabel 5.2. fremgår, hvor aktiviteterne er placeret. I enkelte kommuner er der både aktiviteter i kommunen og i erhvervsnetværk. I Region Hovedstaden har de fleste kommuner placeret aktiviteterne hos kommunen selv, hvorimod flertallet af kommuner i Region Syddanmark har placeret aktiviteterne enten helt eller delvist i erhvervsnetværk (Miljøforum Fyn, Green Network, Greenet, Grøn Erhvervs vækst og Go2Green). Kategorien "Andet" omfatter forsyningsselskaber, STEPS Erhverv samt lokale foreninger og råd.

Tabel 5.3: Hvem udfører disse aktiviteter?

Aktør / Antal	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt	% af i alt 62
Kommunens egne ansatte fx miljøtilsynsførende	16	9	9	8	5	47	76%
Energiselskab	5	2	5	5	2	19	31%
EnergiTjenesten	7	0	1	0	0	8	13%
Private rådgivere	8	2	4	4	1	19	31%
Håndværksvirksomheder	5	1	1	2	2	11	18%
Andre	3	1	8	1	1	14	23%
Ingen aktivitet/ikke besvaret	10	8	6	8	4	36	

Anm.: Resultat af i alt 62 kommuner med aktivitet. Hos flere kommuner er der mellem 2 og 5 aktører.

Af tabel 5.3 ses, at 47 ud af de 62 kommuner, der har aktiviteter på området, udfører aktiviteter enten helt eller delvist selv - svarende til godt 75%.

18 af de 62 kommuner har svaret, at aktiviteterne udelukkende udføres af kommunens egne ansatte. 29 kommuner har svaret, at aktiviteterne udføres både af kommunens egne ansatte og af eksterne aktører (energiselskaber, private rådgivere mm). 12 kommuner² har svaret, at aktiviteterne kun udføres af eksterne aktører. Det vil sige, at i alt 41 kommuner ud af de 62 kommuner med aktiviteter på området, samarbejder med én eller flere eksterne aktører om at udføre aktiviteterne.

Der er nogenlunde lige mange kommuner, der samarbejder med et energiselskab som kommuner, der samarbejder med private rådgivere. Der kan ses en vis tendens til, at enten samarbejder man med et energiselskab (fx den lokale varmforsyning eller DONG klimapartnerskab), eller også har man valgt at samarbejde med private rådgivere / lokale håndværkere.

Kategorien "Andre" omfatter en bred skare af forskellige aktører fra både erhvervslivet, uddannelses- og videns-institutioner samt netværk. Især i Region Syddanmark er en del af aktiviteterne lagt ud i netværk (Miljøforum Fyn, Green Network, Greenet mv.).

² 3 ud af de aktive kommuner har ikke svaret på spørgsmålet. Summen af de tre kategorier (18+29+12) giver således 59, ikke 62.

Tabel 5.4: Hvilken type aktivitet gennemføres?

Type aktivitet / Antal	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt	% af i alt 62
Tilbud om energirådgivning/ energiscreening	13	4	7	8	6	38	61%
Informationsmøder	6	2	6	3	0	17	27%
Etablering af erfa-netværk	10	4	5	2	3	24	39%
Andet	3	6	9	8	3	29	47%
Ingen aktivitet/ikke besvaret	10	8	6	8	4	36	

Anm.: Resultat af i alt 62 kommuner med aktivitet. Hos flere kommuner er der mellem 2 og 5 aktiviteter.

Af tabel 5.4 ses, at godt 60% af de kommuner, der har aktiviteter i forhold til energibesparelser i erhvervsvirksomheder, tilbyder energirådgivning eller energiscreening. Dette bliver typisk udført enten af et energiselskab eller af en privat rådgiver. Derudover afholder ca. 30% af de kommuner, der har aktiviteter, informationsmøder og knapt 40% har etableret netværk for erhvervsvirksomheder.

Kategorien "Andet" omfatter:

- Formidlingsaktiviteter: Generel rådgivning og uddeling af pjecer ved virksomhedsbesøg, udsendelse af nyhedsbreve, etablering af debatforum, afholdelse af inspirationsarrangementer, konferencer og messer.
- Uddannelse/certificering: Kursus i energiledelse, efteruddannelse af håndværkere, efteruddannelse af miljøtilsynsførende, uddannelse i energirigtig kørsel for buschauffører, miljøcertificering af virksomheder.
- Aktiviteter med fokus på symbiosedannelse og udnyttelse af overskudsvarme: Vurdering af potentiale, rejsehold, netværk, kampagner, projekter.
- Udvikling af værktøjer: Grønne kontrakter, leasing af energibesparende udstyr, databasesystem over virksomheders energiforbrug, screeningsværktøjer, tilbudsboers, best practice løsninger.
- Aktiviteter rettet mod interne processer i kommunen: Kortlægning af kommunens virksomheder, skabe politisk interesse i egen organisation, udarbejde strategier for bæredygtighed, klima og energi.
- Generel projekt- og kampagnevirksomhed.

Tabel 5.5: Vurdering af det fremtidige aktivitetsniveau

Aktivitetsniveau	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt	% af i alt 62
Flere aktiviteter	6	6	10	6	6	34	55%
Uændret aktiviteter	13	3	5	5	1	27	44%
Færre aktiviteter	0	0	1	0	0	1	2%
I alt	19	9	16	11	7	62	100%
Ingen aktivitet/ikke besvaret	10	8	6	8	4	36	

Anm.: Resultat af i alt 62 kommuner med aktivitet.

Af tabel 5.5 fremgår bl.a., at over halvdelen af de kommuner, der har aktiviteter, forventer stigende aktivitetsniveau fremover, og godt 40% forventer uændret aktivitetsniveau. Kun én kommune forventer lavere aktivitetsniveau. Blandt de kommuner, som forventer uændret aktivitetsniveau forklarede en del, at det skyldes usikkerhed om fremtidige ressourcer og tilslutning til aktiviteterne.

5. Kvalitative resultater

Den kvalitative analyse omfatter nedenstående spørgsmål:

- Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?
- Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?
- Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?
- Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?
- Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).
- Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?
- Har kommunen et erhvervsråd?
- Andet

Den kvalitative analyse er opdelt i de 5 regioner, idet der typisk var gennemgående indsatser, samarbejder eller måder at organisere arbejdet på i de enkelte regioner. Den kvalitative analyse indeholder ud over en vurdering af ovennævnte forhold også forhold, som blev nævnt under samtalerne i forbindelse med de kvantitative spørgsmål.

Region Hovedstaden

Region Hovedstaden omfatter 29 kommuner, hvoraf 17 kommuner ikke har eller kun i begrænset omfang har aktiviteter (Lav/ingen aktivitet), 2 har få aktiviteter (Mellem aktivitet) og 10 kommuner har flere/mange aktiviteter (Høj aktivitet).

a. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?

Næsten halvdelen af kommunerne i regionen taler om energi i forlængelse af deres miljøtilsyn, som har fokus primært på "miljøtunge" virksomheder som autoværksteder, maskinværksteder mm. Der er dog stor forskel på, hvorledes denne indsats er organiseret. Hos nogle kommuner er energieffektiviseringsvejledning en fast del af alle miljøtilsyn. Hos andre bærer det mere præg af at være sporadisk - at de miljøtilsynsførende informerer om energieffektiviseringsmuligheder, hvor det skønnes at give mening.

De mest aktive af kommunerne i regionen har stort set alle fokus på SMV-segmentet, idet de enten ikke har så mange store virksomheder i kommunen eller siger, at energiselskaberne har kontakt til de store virksomheder fx i forbindelse med DONGs klimapartnerskaber.

Hovedstadskommunerne Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune har qua deres mange handels- og servicevirksomheder forskellige programmer for disse og samarbejder om det. Her er fokus primært på detailhandel, restauranter og storkøkkener.

Kommunerne Allerød, Ballerup, Frederikssund, Furesø, Gladsaxe og Høje-Taastrup deltager i Styr Energien samarbejdet under Gate 21³. Styr Energien henvender sig i første omgang til autoværksteder, maskinværksteder og detailhandelsbutikker. Kommunerne har samlet forpligtet sig til at engagere mindst 50 små virksomheder til at arbejde målrettet med energibesparelser. Målet er, at de deltagende virksomheder nedbringer energiforbruget med 20 procent inden 2016.

b. Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?

Det er forholdsvis gennemgående, at de aktive kommuner bruger miljøtilsynene som afsæt til at få erhvervsvirksomhederne til at interessere sig for energieffektivisering og derudover gennemfører andre mere kampagnerettede aktiviteter.

10 kommuner tilbyder deres virksomheder energiscreening/energirådgivning, enten med helt eller delvist tilskud, og yderligere 3 kommuner fortæller, at de har planer om at påbegynde noget tilsvarende i 2015. Hos halvdelen af de 10 kommuner, tilbydes energiscreeningen som led i konkrete projekter - hyppigst som led i Styr Energien. Hos

---

³ Se www.gate21.dk

den anden halvdel er tilbuddet enten åbent for alle kommunens virksomheder eller indgår som led i miljøtilsynet.

Hvor det indgår som en del af miljøtilsynene har kommunerne tilbud om, at virksomheden kan få en gratis energiscreening/energirådgivning udført af energiselskabet eller en privat rådgiver, hvis der ser ud til at være et potentiale. Det er primært de mest aktive af kommunerne som tilbyder energiscreeninger til virksomhederne.

Hos de kommuner hvor energieffektivisering indgår i miljøtilsynet, er indsatsen naturligt afgrænset til de virksomheder som er omfattet af tilsyn. På de mere kampagnerettede aktiviteter, er der typisk sat måltal på antal deltagende virksomheder - hvilket varierer fra 9 virksomheder i nogle af de mindre kommuner og helt op til 140.000 virksomheder i Københavns Kommune. De kampagnerettede aktiviteter sker ofte i samarbejde med DONG Energy eller i forbindelse med Styr Energien.

Kun meget få af kommunerne har sat egentlige måltal på, hvor mange virksomheder, der skal besøges eller på anden måde påvirkes til at spare på energien. Aktiviteterne er typisk helt nye, eller man har ikke så megen erfaring endnu. Derfor er der heller ikke fortaget evalueringer af effekten mm.

Lyngby-Taarbæk har eksempelvis et samarbejde med DONG, hvor DONG telefonisk screener 65-70 virksomheder, som får tilbudt besøg af en energirådgiver, hvis der ser ud til at være et potentiale. Denne kampagne vil blive evalueret til foråret 2015. Tilsvarende forventer Københavns Kommune at evaluere deres indsatser i 2015.

c. Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?

Den typiske motivation for at gå ind i disse aktiviteter er, at kommunen har en klimamålsætning, fx reduktion af CO₂-udslippet med 20% eller at være CO₂-neutrale inden en vis dato. Men de fleste kommuner nævner også ønsket om lokal vækst, grøn profil mm.

En del kommuner har i forbindelse med målsætningen om at reducere deres CO₂-udslip erfaret, at erhvervsvirksomhederne står for en relativ stor CO₂ udledning (typisk mellem 30 og 60% af kommunens samlede udledning).

d. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?

Kommunerne indgår typisk i Gate 21 samarbejdet, Region Hovedstadens klimanetværk og har dialog med nabokommunerne.

e. *Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).*

Kun Københavns Kommune og Albertslund Kommune har engageret sig i Grøn Butik, men denne aktivitet videreføres, så vidt vi har forstået, ikke. Københavns Kommune driver pt. "Grønne frisører", men konceptet videreudvikles ikke. De fleste kommuner har ikke overvejet, om de skal gå ind i dette, men dem, der har mener, det kræver for mange ressourcer, og at det er for vanskeligt at udarbejde objektive kriterier, som butikkerne skal leve op til.

f. *Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?*

8 kommuner har haft aktiviteter i forbindelse med BedreBolig-ordningen eller lignende ordninger og har i den forbindelse bl.a. afholdt informationsmøder for håndværkervirksomhederne. 9 af kommunerne samarbejder også med EnergiTjenesten - hyppigst om "For enden af vejen møder", som henvender sig til borgerne.

g. *Har kommunen et erhvervsråd?*

26 ud af regionens 29 kommuner har et erhvervsråd, men det er de færreste kommuner, som samarbejder med erhvervsrådene på klima- og energiområdet. 2 kommuner fortæller, at de bruger erhvervsrådet som en kanal til at få udbredt viden og opfordringer til kommunens virksomheder. Derudover har Lyngby-Taarbæk, Helsingør og Furesø kommuner et mere formaliseret samarbejde på området.

I Lyngby-Taarbæk har man etableret Lyngby Videns by, som er et samarbejde mellem kommunen, DTU, virksomheder mm om at udtænke projektideer vedr. byudvikling, innovation, grøn teknologi mm. I Helsingør samarbejdes med Erhvervs- & Industriforeningen. Furesø Kommune har taget initiativ til et erhvervsnetværk, Kurveknækker Furesø Erhverv, nu kaldet Energi & Erhverv Furesø, hvor der særligt i perioden 2011-2013 var stor aktivitet.

h. *Andet*

Fredensborg har for nyligt lanceret en meget ambitiøs indsats, med bl.a. etablering af Fredensborg Energicenter som en selvstændig organisation (opstart omkring april 2015). Kommunen ønsker på sigt, at det skal blive til Nordsjælland Energicenter, og en ambition om, at de i princippet skal ud og påvirke alle kommunens virksomheder for at nå deres meget ambitiøse klimamål.

Region Sjælland

Region Sjælland omfatter 17 kommuner, hvoraf 9 kommuner ikke har eller kun i begrænset omfang har aktiviteter (Lav/ingen aktivitet), 5 har få aktiviteter (Mellem aktivitet) og 3 kommuner har flere/mange aktiviteter (Høj aktivitet).

Der ses en geografisk skillelinje i Region Sjælland, idet alle dem, der oplyser, at de ikke har aktiviteter i forhold til erhverv, eller har meget få, ligger i den østlige del af Region Sjælland mens dem, der har flere aktiviteter ligger i Midt- eller Vestsjælland.

a. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?

Enkelte kommuner (Slagelse, Odsherred, Næstved) nævner specifikt detailhandel, men ellers fokuseres der generelt på SMV-segmentet og de helt store virksomheder, der kan indgå i symbioseprojekter (vi vurderer det er Kalundborg Symbiosis, der inspirerer).

Kun 3 af regionens kommuner bruger miljøtilsyn til at drøfte energieffektiviseringer med erhvervsvirksomhederne. Et par kommuner argumenterer imod, at energieffektivisering ligger i miljøtilsynet. Dels mener nogle, at det kræver viden, som de nuværende tilsynsfolk ikke har, dels mener nogle helt kategorisk, at det ikke ligger inden for det arbejdsområde, miljøtilsyn skal dække jf. bekendtgørelsen. Andre igen påpeger, at det er svært for kommunerne at presse indsætter igennem, så længe kommunerne kun må vejlede og inspirere.

b. Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?

Bortset fra Roskilde, hvor ambitionen er at nå 50 virksomheder i projekt Grøn Puls, ligger ambitionsniveauet typisk på 10-15 virksomheder i de kommuner, hvor der er aktiviteter på området.

c. Hvad er kommunens motiv for disse indsætter?

Kommunerne er helt klart drevet af deres klima- og energimålsætninger. De giver det politiske mandat til at igangsætte aktiviteter. Langt de fleste kommuner begrænser dog deres aktiviteter til egen drift og boliger.

Enkelte kommuner, fx Slagelse, fortæller om et ønske om at 'yde service' til virksomhederne, så de får energioptimeret og dermed bliver mere konkurrencedygtige. Slagelse Kommune oplever dog, at virksomhederne ikke selv ser denne pointe i samme grad.

Mange kommuner er tøvende overfor at igangsætte energieffektiviseringsaktiviteter målrettet erhverv, da de oplever, at det ikke er noget, der efterspørges af erhvervsvirksomhederne. Virksomhedernes økonomiske motivation for energieffektivisering er ikke særlig stor, og de er fokuseret på den daglige drift af kerneforretningen, hvilket ikke involverer energioptimering.

Enkelte kommuner ønsker at videreudanne håndværkere, der har taget energivejlederuddannelsen, så de også kan få beskæftigelse ud af at lave energieffektivisering i erhvervsvirksomheder (fx Roskilde).

d. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?

Region Sjælland driver netværk, hvor de fleste kommuner deltager, og hvor der er erfaringsudveksling og sparring men ikke konkrete projektsamarbejder. På samme måde fortæller de fleste kommuner, at de erfaringsudveksler med nabokommunerne. Derudover deltager 8 kommuner i regionen i STEPS Erhverv, og har derigennem forskellige indsatser rettet mod energieffektivisering i erhvervsvirksomheder⁴.

Kalundborg Kommunes erfaringer med symbiosenetværk har smittet en del af på de omkringliggende kommuner. Nogle af dem deltager i netværk med Kalundborg Kommune, andre forsøger sig med egne symbiosenetværk. Energieffektiviseringsdelen i symbiosenetværkene handler primært om udnyttelse af overskudsvarme.

e. Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandelens miljøordning)

I Region Sjælland fortæller kun Køge Kommune om engagement i Grøn Butik.

f. Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?

De fleste samarbejder med de lokale energiselskaber, bl.a. i regi af STEPS Erhverv, men også i andre projekter. Næsten alle kender til EnergiTjenesten, hvor især "For enden af vejen møder" er et samarbejde, der går igen. Flere af kommunerne har også haft aktiviteter i forbindelse med BedreBolig-ordningen.

g. Har kommunen et erhvervsråd?

Alle kommunerne har et erhvervsråd, men det er meget blandet hvor tæt samarbejdet er med erhvervsrådet på klima- og energiområdet. De fleste fremhæver, at det er en god kanal, hvis man vil have informationer om nye tiltag, arrangementer o. lign ud til mange virksomheder. 7 af kommunerne har et bredt samarbejde med erhvervsrådet på området. I enkelte af disse kommuner er erhvervsrådet selv drivende i netværksaktiviteter og projekter – dette er primært i Roskilde og Næstved.

h. Andet

Holbæk Kommune ser en stor udfordring ift. afgiftsstrukturer, der modarbejder anvendelsen af overskudsvarme.

---

⁴ Se www.energiklyngecenter.dk/da/STEPS-ERHVERV.html

Region Syddanmark

Region Syddanmark omfatter 22 kommuner, hvoraf 12 kommuner ikke har eller kun i begrænset omfang har aktiviteter (Lav/ingen aktivitet), 7 har få aktiviteter (Mellem aktivitet) og 3 kommuner har flere/mange aktiviteter (Høj aktivitet).

2 af kommunerne med "Lav/ingen aktivitet" har ingen aktiviteter p.t., men har aktiviteter med forventet start i 2015.

a. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?

I Region Syddanmark er de fleste kommuner partnere eller medlemmer af miljø-/erhvervsnetværk; Miljøforum Fyn, Green Network, Greenet, etc. Dette gør, at fokus er bredere, eftersom at disse netværk er åbne for virksomheder af alle størrelser og typer. Derved rapporterer mange kommuner (Esbjerg, Middelfart, Odense, Svendborg, Varde, Vejle), at fokus både er på store virksomheder samt SMV'er. Middelfart nævnte også, at indledningsvis var fokus på SMV'er, især under krisen for at give dem et godt salgs- og handelsgrundlag, men efterhånden gælder det alle virksomheder.

8 af regionens kommuner drøfter energieffektiviseringer i forbindelse med miljøtilsyn, og har derfor et naturligt fokus på virksomheder, der er med under tilsynsforpligtigelser (som visse miljøtunge industrivirksomheder og værksteder).

Nogle af de mindre kommuner er ikke særlig industritunge, og fokus ligger derved automatisk på handel og service og andre mindre erhverv. På samme måde er holdningen i flere kommuner, at de store virksomheder allerede har gang i mange aktiviteter (da de har mange penge at spare) mht. energieffektiviseringer, så fra kommunens side fokuseres på SMV-segmentet. I de helt små kommuner fx Ærø, er mentaliteten at "alle kender alle", så der bliver talt meget om det internt i kommunen, og der gøres allerede meget i de fleste virksomheder.

Sønderborg Kommune har henlagt aktiviteterne i det såkaldte "ProjectZero". Her er fokus bredt fra SMV'er til store virksomheder.

b. Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?

De fleste kommuner har ingen opgørelser over, hvor mange virksomheder, der er omfattet af aktiviteterne – specielt ikke for de kommuner, hvor alle aktiviteter foregår gennem netværk. Derudover er heller ikke effekten af disse tiltag opgjort (på kommuneplan). Ifølge Miljø Forum Fyn er der samlet på Fyn nået 80 virksomhedsscreeninger i 2014, og netværket har i alt 100 medlemmer.

De større kommuner (Esbjerg, Odense) har op til 200 virksomheder omfattet af miljøtilsyn, men det er ikke blevet registreret i hvor mange tilfælde, der er blevet drøftet energieffektivisering. Odense har derudover omkring 100 medlemmer i deres "Klimaværket".

Sønderborg Kommune favner vidt med ca. 400 butikker, 2-300 virksomheder og 500 mikrovirksomheder. Kommunen er i tæt dialog med de store virksomheder, bl.a. gennem strategisk energiplanlægning og ProjectZero-partnerskabet. Et lokalt pengeinstitut er i gang med at udvikle "ZEROerhvervslån" til virksomheders omstillingsaktiviteter (der kan lånes op til 2 mio. kr.). Derudover måles årligt på gas, el og fjernvarme, og 55 virksomheder har demonstreret evne og vilje til at reducere deres CO2-udledning med mindst 10%.

Erfaringerne fra Sønderborg viser, at de mest engagerede reducerer helt op til 45% og flere har udviklet en klimaforretning gennem nye teknologiske energi- og klimaløsninger. 90 af områdets butikker deltager allerede i ZERObutik programmet og har modtaget en gratis energiscreening. De har reduceret deres CO2-udledning med op til 45 % samtidig med, at de som ZERObutik signalerer deres fortsatte engagement og aktive deltagelse.

Pt. er der i Sønderborg et "butiksspor" (ZERObutik), hvor bl.a. lokale installatørvirksomheder er involveret. Også områdets store virksomheder har man god kontakt til (Danfoss, Slagteri, LINAK mm). Både kommunen og SONFOR deltager aktivt som kommunale rollemønstre med deres egne indsatser for reduceret CO2-udledning. Der er også gennemført markante energibesparende tiltag i 14 sportshaller. Dette sker i regi af ZEROsport-programmet, som også handler om lokal VE-produktion samt involvering af brugerne - med koblinger til husholdninger og virksomhederne. I Sønderborg-området er der endvidere ca. 300 produktionslandbrug, men der menes, at indsatsen over for landbruget er svær - der savnes gode cases samt finansiering.

c. Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?

En del kommuner (Billund, Faaborg-Midtfyn, Middelfart) mener, at lokal vækst er det vigtigste. Det er vigtigt, at virksomhederne bliver understøttet således, at de kan opretholde konkurrenceevnen. Ydermere er vækst et motiv, da der er jobs i at energirenovere. Varde Kommune mente også, at da man ikke kan vide, hvad fremtiden bringer, giver energieffektiviseringer robuste virksomheder. Et forbedret klima og energibesparelser er en ekstra bonus – en "win-win-situation".

Det andet typiske motiv er klimamålsætninger. Nogle kommuner er 'klimakommuner' (Esbjerg, EnergiMetropol) og skal derved leve op til en klima- og bæredygtighedsprofil. Ofte er klimamålsætninger styrende for opstarten af aktiviteterne, men vækstmotivet holder aktiviteterne kørende.

d. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?

Kommunerne i Region Syddanmark bruger hinanden meget til erfaringsudveksling (Det fynske ERFA-samarbejde samt Strategisk Energiplanlægning). Kommunerne er typisk samlet i miljønetværk: Green Network (Fredericia), Miljøforum Fyn (Middelfart, Nordfyns, Nyborg, Assens, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Svendborg), Grøn

Erhvervsvækst (Middelfart, Kolding), Greenet (Esbjerg, Billund, Fanø, Varde og Vejen), Borgmesterforum Fyn og Green Cities.

Derudover har ProjectZero (Sønderborg) mange besøgende borgmestre m.v. fra hele verden, der vil komme og lære af projektets erfaringer, og Ærø har et specielt tæt samarbejde med Sønderborg med ProjectZero, hvor Ærø følger med på sidelinjen.

e. Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).

Størstedelen af kommunerne har ikke Grøn Butik eller Grønne kontorer. Faaborg-Midtfyn har grønne kontorer. Billund, Vejle, Ærø og Kolding kører projektet med Grøn Butik – specielt Kolding har haft stor succes med ordningen (80 butikker). Odense og Sønderborg har også grønne virksomhedsordninger kaldet Klimakomet og Zerobutik henholdsvis.

f. Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?

På nær 5 kommuner, har alle regionens kommuner en eller anden form for aktivitet relateret til energieffektivisering i private boliger. 6 af kommunerne har, eller har haft, aktiviteter i forhold til BedreBolig-ordningen. 8 kommuner udbyder energi-efterskole til håndværkere – enten i eget kommunalt regi eller som partner i Grøn Erhvervsvækst. Derudover samarbejder 5 kommuner med EnergiTjenesten – hyppigst drejer samarbejdet sig om "For enden af vejen møder".

I Varde ligger fokus specielt på at energieffektivisere ferieboliger, da kommunen har omkring 8000 ferieboliger.

g. Har kommunen et erhvervsråd?

20 ud af regionens 22 kommuner har et erhvervsråd, men de færreste samarbejder med dette på klima- og energiområdet.

h. Andet

Middelfart Kommune opfordrer til at Energispareudvalget skruer op for målsætningerne, da meget af kommunens aktivitet er stimuleret af spare mål.

Mange af kommunerne i regionen udtrykker usikkerhed i forhold til at kunne få mobiliseret omverdenen i forhold til at øge indsatsen, selvom ambitionen er der.

Region Midtjylland

Region Midtjylland omfatter 19 kommuner, hvoraf 12 ikke har eller kun i begrænset omfang har aktiviteter (Lav/ingen aktivitet), 5 har få aktiviteter (Mellem aktivitet) og 2 har flere/mange aktiviteter (Høj aktivitet).

a. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?

I de 7 af regionens kommuner hvor energieffektiviseringsindsatsen også er en del af miljøtilsynet, er der et naturligt fokus på produktions- /industrivirksomheder. I forbindelse med miljøtilsynet har enkelte kommuner særligt fokus på udvalgte brancher (håndværkere, landbrug, metalindustri og automobilbranche) og laver en mere fokuseret indsats over for netop disse brancher.

Derudover følger fokus ofte det generelle erhvervsbillede i kommunen. Det vil sige, at en kommune hvis erhvervsliv er domineret af landbrugsvirksomheder har mere fokus på dem end på øvrige brancher. Ligeledes har kommuner med mange SMV'er mere fokus på dem end på de store virksomheder.

Det følger også, at indsatsen over for erhvervslivet til en vis grad udspringer af kommunens overordnede strategier. Har kommunen fx et fokus på at udnytte spildvarme fra erhverv til fjernvarme som led i energiplanlægning, er der særligt fokus på de virksomheder, som producerer meget spildvarme.

Det er forskelligt, om kommunerne primært målretter indsatsen efter de store virksomheder eller SMV'erne. Nogle kommuner satser mest på de store virksomheder, da man her potentielt kan få størst udbytte pr. anvendt time i indsatsen. Men andre kommuner går specifikt efter SMV'erne, da de vurderer at de store virksomheder allerede er godt i gang med energibesparelser på egen hånd.

b. Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?

I de kommuner hvor energieffektiviseringsindsatsen indgår i miljøtilsynet, er der sjældent lavet målsætninger for antal af virksomheder, som indsatsen rettes mod. Der er ikke tale om en systematisk, målbar indsats – derfor evalueres der heller ikke på effekten af indsatsen.

Nogle kommuner har projekter/kampagner på området. I disse tilfælde er det alt lige fra 2 til 32 virksomheder som omfattes af indsatsen, og i denne forbindelse opgøres effekten af indsatsen typisk, når projektet/kampagnen afsluttes. I nogle tilfælde opgøres effekten samlet – andre gange opgøres den individuelt for den enkelte virksomhed. Det er også forskelligt, hvad der måles på. Der måles på både energibesparelser, CO₂-besparelser og på investeringer (i kroner) – alt afhængig af hvad det overordnede motiv for indsatsen har været.

Cirka halvdelen af kommunerne i regionen tilbyder, eller planlægger at tilbyde, deres erhvervsvirksomheder energiscreeninger / energirådgivning. Hos to af kommunerne

sker dette som led i miljøtilsynet. Hos de resterende er det en del af projekter/kampagner. Det er forskelligt, om kommunerne tilbyder screeningen med fuldt eller delvist tilskud, eller om de blot faciliterer kontakt til energiselskaber/energirådgivere og således ikke er økonomisk involveret i processen. Hos et par af kommunerne er der opstillet den klausul, at tilskud til screening er betinget af påviselige efterfølgende energiinvesteringer.

Århus Kommune skiller sig ud fra de øvrige, ved at de laver systematisk effekttopgørelse og evaluering på alle deres tiltag. Tiltagene dokumenteres og indberettes til Energistyrelsen. Derudover laver kommunen tilbagebetalingsanalyser og gennemfører landsdækkende benchmarking.

c. Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?

Størstedelen af kommunerne motiverer deres indsats i et kombineret ønske om at indfri overordnede VE- og CO₂-målsætninger og samtidig skabe vækst i kommunen.

Klima- /energimålsætningerne varierer. Nogle kommuner har egne målsætninger, andre har tiltrådt Borgmesterpagten eller er blevet DN Klimakommune. Fælles er, at uanset hvad målsætningen lyder på, ses energieffektivisering i erhvervslivet som et vigtigt led i at opnå målsætningerne.

Vækstdagsordenen dækker primært over ønsket om at skabe mere beskæftigelse i kommunen, hvilket vil betyde et øget skatteprovenu.

Kun enkelte kommuner motiverer indsatsen i et ønske om at skabe en grøn profil, og det er sjældent den bærende motivationsfaktor.

d. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?

De midtjyske kommuner deltager i MIDT-Energistrategi, som er projektnavnet for den strategiske energiplanlægning i Region Midtjylland. Projektet (og de deltagende kommuner) er delt op i tre forskellige undergrupper, som har hvert sit fokus. Nogle af undergrupperne har, mere eller mindre eksplicit, fokus på energieffektivisering i erhvervsvirksomheder.

Godt halvdelen af kommunerne angiver, at de ikke deltager i samarbejdsnetværk med fokus på klima/energi, ud over det som foregår i Region Midtjylland. Den resterende halvdel er derimod med i flere forskellige samarbejdsnetværk på samme tid. De netværk som er blevet fremhævet af kommunerne er: KL's Energinetværk, Borgmesterpagten (12 kommuner), Vækstforum Midtjylland (6 kommuner), Miljøforum Midtjylland (5 kommuner), Business Region Århus (1 kommune), Gate 21 (1 kommune) og Green Cities (1 kommune).

De samarbejdsnetværk kommunerne deltager i, afføder også konkrete projekter. Især bliver MIDT-Energistrategi, KL's Energinetværk, Gate 21 og Green Cities fremhævet,

som netværk, der har medført konkrete samarbejdsprojekter. Under Gate 21 har der kørt et Carbon20 projekt, som specifikt har været målrettet energieffektiviseringer i virksomheder. De øvrige projekter har ikke omhandlet dette.

Andre konkrete kommunale samarbejdsprojekter på klima- og energiområdet, der fremhæves af kommunerne, er: Climate Circle, Rethink Business, IMPLEMENT og ELENA. Derudover deltager en håndfuld kommuner i projekter med nabokommuner på områderne; bioenergi, elbiler, varme-grid/varmeplan og energiturisme.

e. Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).

Flere kommuner giver udtryk for, at det er for ressourcekrævende at drive en indsats som fx "Grøn Butik" og "Grønne kontorer", dels fordi det er svært at sparke dørene ind hos virksomhederne, dels fordi en sådan ordning opleves dyr og administrationstung.

Mange af kommunerne har tidligere forsøgt sig med denne type aktiviteter, men har måttet kaste håndklædet i ringen – enten på grund af manglende tilslutning eller manglende ressourcer. I forhold til detailhandlen er der ligeledes en lejer-ejer problematik, som kan spænde ben for processen. Kun to kommuner har derfor p.t. en indsats på området, hvoraf den ene indsats bærer mest præg af at være en markedsføringskampagne (markedsføring af virksomheder med grøn profil).

f. Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?

Størstedelen af kommunerne samarbejder, eller overvejer at starte samarbejde, med energiselskaberne. En stor del af samarbejdet drejer sig om energieffektivisering af private boliger og samarbejde vedrørende strategisk energiplanlægning. Men en del af kommunerne anvender ligeledes energiselskabernes konsulenttjenester til at tilbyde energiscreening/energirådgivning til virksomheder.

Derudover har en del kommuner samarbejde med lokale håndværkere. Da det er håndværkerne, som udfører energirenoveringer, vurderer kommunerne det er vigtigt, dels at klæde dem på til arbejdet (via uddannelse, klyngedannelse, erfa-netværk), og dels at indhente data fra håndværkerne, som kommunerne kan bruge til deres videre indsatser.

Ud over energiselskaberne og håndværkerne, nævner kommunerne en lang række øvrige samarbejdspartnere. Region Midtjylland, Energistyrelsen, Energinet.dk, EnergiTjenesten, Husets Energi, Aura Energi, Universiteter og uddannelsesinstitutioner, lokale rådgivere, lokale virksomheder og Business Parks er de mest hyppige.

g. Har kommunen et erhvervsråd?

16 af regionens kommuner har et erhvervsråd, som der også samarbejdes med. Samarbejdet begrænser sig dog ofte til erhvervsudvikling og har således kun i 6 af kommunerne at gøre med klima- og energiområdet.

I de 6 kommuner hvor samarbejdet også indbefatter klima/energi, er det meget forskelligt, hvordan samarbejdet er organiseret. I ét eksempel faciliterer erhvervsrådet kontakter til virksomhederne, som kommunen kan bruge i sine indsatser. I et andet eksempel er det erhvervsrådet som driver indsatserne selv, med kommunen som sparringspartner. I andre tilfælde er erhvervsrådet og kommunen med i fælles samarbejdsfora (energiråd, energinetværk, miljønetværk).

h. Andet

Mange af kommunerne i regionen opfatter indsatser for energieffektivisering i erhvervsvirksomheder som "kan-opgaver". "Kan-opgaverne" bliver ifølge kommunerne nedprioriteret i disse tider, hvor kommunerne er ressourcemæssigt presset. Derudover udtrykker flere kommuner usikkerhed i forhold til at kunne mobilisere deres omverden i tilstrækkelig grad til at indfri ambitionerne. Så selv om ambitionsniveauet er højt, og mange kommuner gerne vil være aktive på dette område, må de erkende at det ikke altid kan realiseres i praksis.

Region Nordjylland

Region Nordjylland omfatter 11 kommuner, hvoraf 4 kommuner ikke har eller kun i begrænset omfang har aktiviteter (Lav/ingen aktivitet), 7 har få aktiviteter (Mellem aktivitet) og ingen kommuner har flere/mange aktiviteter (Høj aktivitet).

a. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv?

I de syv "Mellem aktivitet" kommuner Hjørring og Thisted, Mariager Fjord, Aalborg, Morsø, Rebild og Frederikshavn er det meget forskelligt, hvordan aktiviteterne foregår. Hjørring og Thisted har det tilfælles, at de ikke har fokus på bestemte typer virksomhed eller erhverv. Hjørring Kommune drøfter energi og forbrug i forlængelse af deres miljøtilsyn, men tilbyder også udvalgte virksomheder en bæredygtighedsscreening. Mens Thisted laver energiscreeninger via private rådgivere og lokale håndværkere.

Aalborg Kommune overlader en hel del af deres rådgivning til det lokale energiselskab EnergiNord, mens nogle af aktiviteterne sker via det lovpligtige miljøtilsyn. Mariagerfjord Kommune har et samarbejde med lokale håndværkere via et energiforum. Morsø Kommune har et samarbejde med det lokale DI, som tager udgangspunkt i kommunens miljøtilsyn, og det udføres af kommunens egne folk. Rebild Kommune er ved at planlægge en større klimakonference for kommunens erhvervsvirksomheder, mens Frederikshavn Kommune henviser til Frederikshavn Forsyning, som står for energiscreeningen.

3 af regionens kommuner bruger miljøtilsynet som afsæt for at snakke med virksomhederne om energieffektiviseringer. I Aalborg Kommune faciliterer de miljøtilsynsførende endvidere kontakt til en energirådgiver, hvis det vurderes, at der er potentiale for energibesparelser.

De fire "Lav/ingen aktivitet" kommuner har som udgangspunkt ikke nogle aktiviteter. Dog skiller Brønderslev Kommune sig ud, idet der rent faktisk foregår en stor indsats inden for kommunens grænser. Bag indsatsen står det lokale energiselskab Nyfors, men da kommunen ikke selv har forankret nogle indsatser, er den blevet karakteriseret Lav/ingen aktivitet.

b. Hvor omfattende er aktiviteterne og opgør de effekten?

Det er meget svært at vurdere, hvor omfattende aktiviteterne er. Nogle kommuner tager det lidt hen af vejen, og indsatsen virker lidt tilfældig. Kun meget få af kommunerne har sat egentlige måltal på, hvor mange virksomheder, der skal besøges eller på anden måde påvirkes til at spare på energien. Aktiviteterne er typisk helt nye, eller man har ikke så megen erfaring endnu. Derfor er der heller ikke fortaget evalueringer af effekten mm. En del kommuner har ikke nogen eller meget få aktiviteter i 2014, men har planlagt opstart af aktiviteter i 2015.

Hos de kommuner som har, eller planlægger at få, aktiviteter på området, er ambitionen, at aktiviteterne skal gælde for alle kommunens virksomheder uafhængigt af størrelse og branche. Dog vurderer nogle kommuner at de store virksomheder selv har både ressourcer og motivation til at energirenovere, uafhængigt af kommunernes indsats på området.

c. Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?

Den typiske motivation for at gå ind i disse aktiviteter er, at kommunen har en klimamålsætning fx reduktion af CO2 udslippet med 20 % eller at være CO2 neutrale inden en vis dato. Men de fleste kommuner nævner også ønsket om lokal vækst, grøn profil mm.

d. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø?

De fleste kommuner indgår i et energi-netværk med andre kommuner. Det er kun Vesthimmerlands Kommune, der ikke umiddelbart indgår i et samarbejde med andre, men samme kommune har heller ikke selv aktiviteter rettet mod erhvervsvirksomheder.

Både Hjørring og Aalborg kommuner er med i et Netværk for bæredygtigerhvervsudvikling i Nordjylland/ NBE NordDanmark⁵, som er et samarbejde mellem Aalborg Kommune, Hjørring Kommune, kommunernes erhvervscentre, Aalborg Universitet, Energi Nord og en række nordjyske virksomheder, som igennem deres medlemskab af netværket fremmer og sikrer arbejdet med bæredygtig udvikling.

Hjørring, Morsø, Mariagerfjord og Thisted kommuner deltager i Et Energisk Nordjylland/Strategisk Energiplan.

e. Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).

Kun Frederikshavn Kommune, Hjørring Kommune og Aalborg Kommune har engageret sig i Grøn Butik, men denne aktivitet videreføres så vidt vides ikke.

f. Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?

Flere af kommunerne har haft aktiviteter i forbindelse med BedreBolig-ordningen. En del kommuner samarbejder også med lokale banker og håndværkere, men nogle af dem har rettet indsatsen mod sommerhuse i stedet for privatboliger, da der er mange af denne typer boliger i kommunen.

---

⁵ Se www.nben.dk

g. Har kommunen et erhvervsråd?

Alle kommuner i regionen har et erhvervsråd, men det er kun en enkelt kommune, der samarbejder med erhvervsrådet på klima- og energiområdet.

h. Andet

De fleste kommuner i Region Nordjylland har ikke de helt store indsatser i forhold til erhvervsvirksomhederne i deres område. Intentionerne virker til at være der, men det kniber med at få tingene ført ud i praksis. En af årsagerne er økonomi. Til gengæld virker kommunerne meget mere engagerede og involverede i forhold til indsatser i private boliger. Langt de fleste har en eller anden form for indsats. Morsø Kommune har eksempelvis lavet energitjek på 600 boliger, der var opvarmet med oliefyr. Det har skabt en meromsætning på 8 mio. kr., og 175 boliger er indtil videre blevet energirenoveret.

6. Ideer til det videre arbejde

På baggrund af de gennemførte interviews har vi nedenfor oplyst nogle ideer til, hvilke aktiviteter eller tiltag, som det nye Energisparesekretariat kunne iværksætte eller undersøge nærmere.

- Det foreslås, at Energistyrelsen tager initiativ til, at der afholdes en konference for landets kommuner, hvor undersøgelsens resultater fremlægges, og hvor kommunerne kan lære af hinanden samt høre om Energistyrelsens nye Energisparesekretariat. Kommunerne har ikke de store erfaringer frem til nu med energibesparelser i erhvervsvirksomheder, og de forsøger sig frem med nye ideer og koncepter mm. Konferencen kan belyse disse nye ideer og koncepter.
- Kommunerne har som nævnt ikke de store erfaringer frem til nu med energibesparelser i erhvervsvirksomheder. Det foreslås i forlængelse af ovennævnte konference, at de mange erfaringer - gode som dårlige - opsamles og viderefremmes systematisk mellem kommunerne. Denne aktivitet kunne med fordel gennemføres sammen med KL.
- Det var ofte svært for os, at finde ud af, om en kommune har energieffektiviseringsaktiviteter i forhold til erhvervsvirksomheder. Det må derfor også være vanskeligt fx som erhvervsvirksomhed at finde ud af, om en kommune har sådanne tilbud til erhvervsvirksomheder i kommunen. Det foreslås, at det gøres mere tydeligt fx ved at oprette en hjemmeside (eller på Energistyrelsens hjemmeside), der viser hvilke kommuner, der har hvilke aktiviteter.
- Det kan være svært for de kommunale embedsmænd at overbevise de lokale politikere om, at energieffektiviseringsaktiviteter i de lokale erhvervsvirksomheder er en fordel for kommunen og, at der skal afsættes ressourcer hertil. Det foreslås, at der udvikles beregningsværkstøjer eller

eksempler på, hvordan kommunen får positivt afkast i forhold til øgede skatteindtægter og lokal beskæftigelse.

- Det er meget forskelligt, hvorledes de kommunale tilsynsførende vurderer, om der er et potentiale for energibesparelser i forbindelse med miljøtilsyn mm. Det foreslås, at der udvikles skabeloner eller checkskemaer til brug for den miljøtilsynsførendes miljøtilsyn og andre aktørers screening (afhængigt af setup i kommunen) af oplagte energisparemuligheder i virksomhederne.
- De miljøtilsynsførende savner ofte viden om energi og energibesparelser, samt i øvrigt hvad kommunen selv må tilbyde af rådgivningsydelser i forhold til udbudsregler og anden kommunal lovgivning. Det foreslås, at der udvikles efteruddannelses tilbud i disse emner evt. i samarbejde med kommunerne og KL.
- En del kommuner henviser til, at energiselskaberne er aktive i deres område. Det foreslås, at der gennemføres en kortlægning af energiselskabernes lokale spare aktiviteter herunder deres aktiviteter ift. SMV-segmentet.
- Nogle kommuner henviser til håndværkere, der er energivejledere, men denne uddannelse retter sig primært mod energibesparelser i boliger og bygninger. Det foreslås, at der udvikles en uddannelse fx "energiejleder SMV", i tilknytning til "energiejleder store bygninger".
- Det foreslås, at der udvikles forskellige cases i forhold til fx landbrug jf. erfaringerne fra "ProjectZero".
- Der er en del usikkerhed om afgiftsforhold i forbindelse med udnyttelse af overskudsvarme. Det foreslås, at der udarbejdes vejledningsmateriale målrettet de forskellige energispareaktører og herunder, at dette materiale sendes til kommunerne.
- Ejer-lejer problematikken er ofte aktuel i forhold til erhvervsvirksomheder, idet de ofte lejer sig ind i bygninger. Det foreslås, at der udvikles vejledningsmateriale om, hvordan en "grøn lejekontrakt" kunne se ud evt. med et paradigme samt økonomiske værktøjer, som belyser de økonomiske gevinster for både ejer og lejer i forbindelse med energireovering.
- Endelig kan det overvejes, om Energistyrelsen skal sætte sig for "bordenden" i forbindelse med udvikling af koncepter for "grønne butikker, "grønne kontorer" mm.

Det Økologiske Råd, januar 2015

ISBN: 978-87-92044-75-4

Forfatter: Chr. Jarby og Sara Vincentzen

Rapporten er udarbejdet for
Energistyrelsen

---

7. Bilag

Kommune:
Kontaktperson (navn, afdeling, tlf. nr. mm):
1. Har kommunen energieffektiviseringsaktiviteter ift. erhvervsvirksomheder? <ul style="list-style-type: none">
• Ja?
• Nej?
• Kun aktiviteter for private boliger (gå til spm. 10)?
• Andet
2. Hvor er disse aktiviteter placeret: <ul style="list-style-type: none">
• I kommunen/hvilken afdeling?
• I erhvervsnetværk/hvilket?
• Andet/hvilket?
3. Har kommunen et erhvervsråd? <ul style="list-style-type: none">
• Ja?
• Nej?
4. Hvem udfører disse aktiviteter? <ul style="list-style-type: none">
• Udføres af kommunens egne ansatte/hvilke rolle har disse over for virksomheden, fx miljøtilsynsførende?
• Energiselskab?
• EnergiTjenesten?
• Private rådgivere?
• Håndværksvirksomheder?
• Andet/hvilke?
5. Hvilken type aktiviteter gennemføres? <ul style="list-style-type: none">
• Tilbud om energirådgivning/energiscreeening?
• Informationsmøder for virksomhederne?
• Etablering af erfa-netværk?
• Andet/hvilke?

6. Er der fokus på bestemte typer virksomheder eller erhverv fx?

- Alle virksomheder uanset størrelse?
- Bestemte brancher fx fremstillingsvirksomheder, restauranter mm/hvilke?
- Små- og mellemstore virksomheder (SMV, er der en grænse for antal ansatte, omsætning eller andet)?
- Andet?

7. Hvor omfattende er aktiviteterne?

- Hvor mange virksomheder er der fokus på (antal, % af virksomhederne i kommunen)?
- Opgøres effekten af disse tiltag (fx hvilken energibesparelse der er gennemført)?
- Gennemføres der evalueringer af de gennemførte tiltag, fx om det er omkostningseffektivt?
- Andet/beskriv?

8. Hvad er kommunens motiv for disse indsatser?

- Ønske om lokal vækst?
- Grøn profil?
- Kommunen har en klima-/energimålsætning?
- Andet/beskriv?

9. Hvordan vurderes det fremtidige aktivitetsniveau for disse aktiviteter?

- Flere aktiviteter?
- Uændret aktivitetsniveau?
- Færre aktiviteter?
- Andet?

10. Arbejder kommunen sammen med andre kommuner i forhold til energi, klima eller miljø fx?

- Kommunale samarbejdsnetværk og i givet fald hvilke?
- Samarbejdsprojekter og i givet fald hvilke?
- Har nogle af disse samarbejder/projekter fokus på energieffektivisering i erhverv?
- Andet/beskriv?

11. Har kommunen aktiviteter om klima/grøn virksomhed i forhold til virksomheder? Fx Grøn Butik (detailhandlens miljøordning).

- Ja?
- Nej?
- Andet

12. Har kommunen for nyligt haft samarbejde med andre aktører relateret til energieffektivisering, fx i forbindelse med at opnå energibesparelser i private boliger?

- Energiselskaber?
- EnergiTjenesten?
- Håndværkere?
- Rådgivere?
- Andre?

Andre kommentarer?

- Evt. aftale om, at vi ringer igen den .....
- Kommunens aktiviteter er nærmere beskrevet her ...
- Evt. andre relevante kontaktpersoner i kommunen/Erhvervsråd

Samlet vurdering af energispareindsats i forhold til erhverv:

- Høj
- Mellem
- Lav/ingen

Begrundelse: